

Total No. of Printed Pages:2

**SUBJECT CODE NO:- A-1385**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination Oct/Nov 2019**  
**Political Science - XV**  
**Political Ideologies**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

- i) All questions are compulsory.
- ii) Use black and blue pen only.
- iii) Use pencil for diagrams.
- iv) Use of any signs attracting attentions is prohibited.
- i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- ii) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- iv) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुणा करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

1. According to \_\_\_\_\_ state has stood with rich against the poor.
2. Economic equality is the aim of \_\_\_\_\_.
3. Materialist Interpretation of History was done by \_\_\_\_\_.
4. \_\_\_\_\_ gives more importance to Nation
5. \_\_\_\_\_ took place at Rio-de-jenario (1992).

अ. रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) \_\_\_\_\_ मते राज्यसंस्था ही श्रीमंतासोबत व गरिबांविरुद्ध आहे.
- २) आर्थिक समता हे \_\_\_\_\_ चे उद्दिष्ट्य आहे.
- ३) \_\_\_\_\_ इतिहासाची भौतिकवादी मिमांसा केली.
- ४) \_\_\_\_\_ सर्वात जास्त महत्त्व राष्ट्राला दिले आहे.
- ५) \_\_\_\_\_ रिओ - दि - जनेरो (१९९२) येथे पार पडली.

B) Give answers in one sentence (Attempt All)

05

- 1) Explain Air pollution.
- 2) Communism aims to establish which Society.
- 3) Who established Fascist Party?
- 4) Who developed Anarchist principles for the first time?
- 5) Who advocated class cooperation then class struggle?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) वायु प्रदूषण म्हणजे काय?
- २) साम्यवादाला कोणता समाज निर्माण करायचा आहे?
- ३) फॅसिस्ट पार्टी ची स्थापना कोणी केली?

- ४) अराज्यवादाची तत्वे सर्वप्रथम कोणी सांगितली ?  
 ५) वर्ग संघर्षा पेक्षा वर्ग सहकाराचा पुरस्कार कोणी केला ?

Q.2 A) Explain units / concepts / Terms / Events (any two)  
 (Word limitation minimum 60 for each answer)

1. Surplus Value
2. Chipko Movement
3. Fascism
4. Democratic Socialism

10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द )

- १) अतिरिक्त मूल्य
- २) चिपको चळवळ
- ३) फॅसीवाद
- ४) लोकशाही समाजवाद

B) Attempt in Short (any two)

(Word limitation minimum 60 for each Answer)

1. Explain characteristics of Fascism?
2. Explain features of Socialism?
3. Explain types of Pollution?
4. Explain features of Anarchism?

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द )

- १) फॅसीवादाची वैशिष्ट्ये लिहा?
- २) समाजवादाची वैशिष्ट्ये लिहा ?
- ३) प्रदुषणाचे प्रकार लिहा?
- ४) अराज्यवादाची वैशिष्ट्ये लिहा ?

Q.3 Answer in detail (Any one)

(Minimum word limitation 200 for each answer)

- 1) Critically evaluate Communism?
- 2) Write an essay on Environmentalism?

20

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द )

- १) साम्यवादाचे टिकात्मक मूल्यमापन करा?
- २) पर्यावरणवादा वर निबंध लिहा?

Total No. of Printed Pages:2

**SUBJECT CODE NO:- A-1075**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. F.Y. (Sem-I) Examination Oct/Nov 2019**  
**Political Science - I**  
**Basic Concept of Political Science**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

- i) All questions are compulsory.
- ii) Use black or blue Pen only.
- iii) Use pencil for diagram.
- iv) Use of any signs, attracting attention is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1A) Fill the blanks (attempt all)

05

- 1) President of India is ----- chief executive.
- 2) ----- Propounded theory of separation of Power.
- 3) ----- is a author of Social Contract.
- 4) Territory is ----- of state.
- 5) ----- wrote a book Laviathan.

प्र.१ अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) भारताचा राष्ट्रपती ----- कार्यकारी प्रमुख आहे.
- २) -----यांनी सत्ता विभाजनाचा सिद्धांत मांडला.
- ३) ----- हे सोशल कॉन्ट्रॅक्ट या ग्रंथाचे लेखक आहेत
- ४) भूप्रदेश हा राज्याचा ----- आहे.
- ५) 'लेविएथन' हा ग्रंथ ----- यांनी लिहीला.

05

B) Answer in as sentence (Attempt all)

- 1) Who is created the state, according to divine theory?
- 2) Which are main organs of government?
- 3) According to Rousseau who is sovereign?
- 4) Who are presented theory of Social Contract?
- 5) Who written a book 'The Spirit of Laws'?

आ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) दैवी सिद्धांतानुसार राज्य कोणी निर्माण केले?
- २) शासनाच्या मुख्य शाखा कोणत्या आहेत?

- ३) रूसोच्या मतानुसार सार्वभौम कोण आहे?
- ४) सामाजिक करार सिद्धांताची मांडणी कोणत्या विचारवंतांनी केली?
- ५) 'दि स्पिरिट ऑफ लॉ' हा ग्रंथ कोणी लिहीला ?

Q.2A) Explain concepts/terms/units/events (any two)  
(Word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Rights
- 2) Federal Government
- 3) Evolutionary Theory of state
- 4) Legislature

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)  
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा 60 शब्द)

- १) हक्क
- २) संघराज्य शासन
- ३) राज्याचा उत्क्रांतीवादी सिद्धांत
- ४) कायदेमंडळ

B) Attempt in short (any two)  
(Word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Examine the function of executive?
- 2) Explain methods of acquisition of citizenship?
- 3) Write the characteristic of Unitary Government?
- 4) Explain the function of Judiciary?

आ) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- १) कार्यकारी मंडळाचे कार्य विषद करा ?
- २) नागरिकत्व प्राप्त करण्याच्या अटी स्पष्ट करा ?
- ३) एकात्म शासनाची वैशिष्ट्ये लिहा ?
- ४) न्यायमंडळाची कार्ये स्पष्ट करा ?

Q.3 Answer in detail (any one)  
(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain essential elements of state.
- 2) Explain the features of sovereignty

प्र.३ सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)  
(शब्द मर्यादा कमीत कमी 200 शब्द)

- १) राज्याचे अत्यावश्यक घटक स्पष्ट करा.
- २) सार्वभौमत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:2

**SUBJECT CODE NO:- A-1076**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. F.Y. (Sem-I) Examination Oct/Nov 2019**  
**Political Science-II**  
**Government and Politics of Maharashtra**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue Pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1A) Fill the blanks (attempt all)

05

- 1) Chief Minister is appointed by.....
- 2) Samyukt Maharashtra movement was started in ..... year.
- 3) ..... is link between Governor and cabinet.
- 4) ..... Movement given important contribution to eradicate untouchability.
- 5) Sharad Joshi formed Shetkari Sanghna in ..... year

प्र.१ ला अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) मुख्यमंत्र्याची नेमणूक..... करतात
- २) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचा पाया ..... साली घातला गेला.
- ३) ..... हा राज्यपाल आणि मंत्रीमंडळ यांना साधनारा दुवा आहे.
- ४) ..... चळवळीने अस्पृश्यता निवारणासाठी योगदान दिले आहे.
- ५) ..... साली शरद जोशींनी शेतकरी संघटना स्थापन केली.

B) Answer in as sentence (Attempt all)

05

- 1) J.V.P. Committee published its report on which year?
- 2) Governor is appointed by whom?
- 3) Who appoints District Judges?
- 4) Which pact was signed by Mahatma Gandhi and Dr. Ambedkar?
- 5) Which is the Lower house of Maharashtra State Legislature?

आ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) जे. व्ही. पी. समितीचा अहवाल कोणत्या वर्षी प्रकाशित करण्यात आला?
- 2) राज्यपालाची नेमणूक कोण करतो ?
- 3) जिल्हा न्यायाधिकांची नेमणूक कोण करतो?

- 4) म. गांधी आणि डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांच्यात कोणता करार झाला ?
- 5) महाराष्ट्र राज्याचे कनिष्ठ सभागृह कोणते आहे?

Q.2A) Explain concepts/terms/units/events (any two)  
(Word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Daar Commission
- 2) Legislative Council.
- 3) Qualifications of Judge of High Court.
- 4) Dalit Movement

अ) संकल्पना / घटक / संज्ञा / घटक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा 60 शब्द)

- १) दार आयोग (कमिशन)
- २) विधान परिषद
- ३) उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिकाची पात्रता
- ४) दलित चळवळ

B) Attempt in short (any two)

(Word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Write in brief about Samyukt Maharashtra Parishad?
- 2) State the Powers of Governor?
- 3) Explain the functions of District Court?
- 4) Write in short information about farmers Movement in Maharashtra?

आ) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- १) संयुक्त महाराष्ट्र परिषदेविषयी थोडक्यात माहिती लिहा
- २) राज्यपालाचे अधिकार सांगा ?
- ३) जिल्हा न्यायालयाचे कार्य स्पष्ट करा ?
- ४) महाराष्ट्रातील शेतकरी चळवळीची थोडक्यात माहिती लिहा ?

Q.3 Answer in detail (any one)  
(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) State the structure and functions of High Court?
- 2) Write in detail about Women Movements?

प्र.३रा सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(शब्द मर्यादा कमीत कमी 200 शब्द)

- १) उच्च न्यायालयाची रचना व कार्य विषद करा ?
- २) महिला चळवळीवर सविस्तर माहिती लिहा ?

Total No. of Printed Pages:03

**SUBJECT CODE NO:- A-1087**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. S.Y. (Sem-III) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - V**  
**Indian Government & Politics**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue and black pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any sign attracting attentions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडवणे बंधनकारक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिल वापरा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण, संकेत वापरण्यास प्रतिबंध.

Q.1 a) Fill in the blanks (attempt all) 05

- 1) Dr. Babasaheb Ambedkar was the President of ----- Committee.
- 2) Present Lok Sabha speaker is -----
- 3) ----- was the first President of India.
- 4) There are ----- lists in the Indian Constitution.
- 5) There are ----- states in Indian Union.

अ) रिक्तस्थानां जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

१. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ----- समितीचे अध्यक्ष होते.
२. लोकसभेचे विद्यमान सभापती ----- हे आहेत.
३. ----- हे भारताचे राष्ट्रपती होते.
४. भारतीय संविधानात ----- याद्या आहेत.
५. भारतीय संघराज्यात ----- घटक राज्ये आहेत.

05

b) Answer in a sentences (attempt all)

1. Who appoints Governor.
2. How many fundamental rights are in Indian Constitution?
3. How many subjects are in Union list?
4. What is meaning of Secular State
5. What is mean by Judicial Review?



ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) राज्यपालची नियुक्ती कोण करतो?
- २) भारतीय संविधानात किती मुलभूत अधिकार आहेत?
- ३) केंद्र सुचीत किती विषयांचा समावेश आहे?
- ४) धर्मनिरपेक्ष राज्याचा अर्थ काय आहे?
- ५) न्यायालयीन पुनर्विलोकनाचा अर्थ सांगा.

Q.2

a) Explain concepts/ terms/ units/ events (any two)  
(word limitation minimum 60 for each answer)

1. Right to Equality
2. Lok Sabha
3. Supreme Court
4. Estimate Committee

10

अ) संकल्पना/ संज्ञा/ एकक / घटक स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) समतेचा अधिकार
- २) लोकसभा
- ३) सर्वोच्च न्यायालय
- ४) अंदाज समिती

10

b) Attempt answer in short (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

1. Explain the functions and powers of Council of Ministers.
2. Describe the liberal principles in directive principles of state policy.
3. Discuss the functions & powers of Supreme Court.
4. Describe the Preamble of Indian constitution.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

१. मंत्रीमंडळाचे कार्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा.
२. उदारमतवादी नीतिनिर्देशक तत्वाचे वर्णन करा.
३. सर्वोच्च न्यायालयाची कार्ये आणि अधिकारांची चर्चा करा.
४. भारतीय संघराज्याच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.



Q.3

Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 each answer)

1. Describe the functions and powers of House of the people (Lok Sabha)
2. Write an essay on Comptroller and Auditor General.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

१. भारतीय संविधानाची (लोकसभा) वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२. नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षकाचे कार्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:2

**SUBJECT CODE NO:- A-1088**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. S.Y. (Sem-III) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - VI**  
**International Relations**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All Questions are compulsory.
- 2) Use blue and black pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs attractions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- i) First World War was started in -----year.
- ii) -----Wrote the political Among Nation.
- iii) ----- is the architect of Indian Foreign Policy.
- iv) -----is the aim of -----Balance of Power.
- v) There are-----member countries in SAARC.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) पहिल्या महायुद्धाची सुरुवात -----साली झाली.
- २) द पॉलिटिकल अंमग नेशन हा ग्रंथ -----यांनी लिहिला .
- ३) भारतीय परराष्ट्र धोरणाचे हे शिल्पकार ----- होते.
- ४) सत्ता संतुलनाचा मुळ उद्देश -----हा आहे.
- ५) -----सार्क संघटनेत एकुण सदस्य देश आहेत.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- i) League of Nations Established in Which year?
- ii) How many characteristics of Behavioral approach explain by David Easten?
- iii) Write one Determinant of National interest?
- iv) What is Buffer state?
- v) Write any one objective of Indian Foreign policy.

ब) एका वाक्यात उत्तर लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) राष्ट्रसंघाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली.

- २) डेव्हिड ईस्टन यांनी वर्तनवादाचे किती वैशिष्ट्ये सांगितले आहे.
- ३) कोणतेही एक राष्ट्रहिताचे उद्दिष्ट्ये सांगा?
- ४) बफर राज्य म्हणजे काय
- ५) भारतीय परराष्ट्र धोरणाचे कोणतेही एक उद्दिष्ट्ये सांगा?

Q.2 A) Explain concept / Term / units / events (Any Two)

- i) International Politics
- ii) Realist Approach
- iii) World Public Opinion
- iv) Ideology : Element of National Power

10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

- १) आंतरराष्ट्रीय राजकारण
- २) वास्तववादी सिद्धांत
- ३) जागतिक लोकमत
- ४) विचारप्रणाली: राष्ट्रसत्तेचा घटक

B) Attempt answer in short (any two)

- i) Significance of International Relation.
- ii) Give Features of Behavioral Approach.
- iii) Determinant of National Power
- iv) Explain changing Nature of Balance of Power.

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- १) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचे महत्त्व सांगा?
- २) वर्तनवादाचे वैशिष्ट्ये सांगा?
- ३) राष्ट्रसत्तेचे घटक सांगा?
- ४) सत्ता संतुलनाचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

- i) Explain the meaning of International Relation & Explain its changing Nature.
- ii) What is Foreign Policy & State objectives of Indian Foreign Policy.

20

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

- १) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ सांगून त्याचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.
- २) परराष्ट्र धोरण म्हणजे काय ते सांगून भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे उद्दिष्ट्ये सांगा.

Total No. of Printed Pages:02

**SUBJECT CODE NO:- A-1081**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. T.Y (Sem-V) Examination Oct/Nov 2019**  
**Political Science-IX**  
**Indian Political Thinkers**

[Time: 01:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण वा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (Attempt all)

05

- 1) ----- is the architect of Indian renaissance.
- 2) ----- is founder of Arya Samaj.
- 3) Lokmanya Tilk started ----- newspaper in marathi.
- 4) Young India Newspaper was started by -----.
- 5) ----- established Bharat Sewak Samaj.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) ----- हे भारतीय प्रबोधनाचे शिल्पकार होत.
- २) ----- यांनी आर्य समाजाची स्थापना केली.
- ३) लोकमान्य टिळकांनी ----- हे मराठी वृत्तपत्र सुरु केले.
- ४) यंग इंडिया हे वृत्तपत्र ----- यांनी सुरु केले.
- ५) ----- यांनी भारत सेवक समाजाची स्थापना केली.

B) Answer in one sentence. (Attempt all)

05

- 1) Who was the mentor of Mahatma Gandhi in politics?
- 2) Which news paper was started by Lokmanya Tilak in English?
- 3) Who is founder of Brahmo Samaj?
- 4) Who wrote Satyarth Prakash?
- 5) In which year Bharat Sewak Samaj was established by Gopal Krishna Gokhale?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा . (सर्व अनिवार्य)

- १) महात्मा गांधी यांचे राजकीय गुरु कोण होते?
- २) लोकमान्य टिळकांनी कोणते इंग्रजी वृत्तपत्र सुरु केले?

- ३) ब्राम्हो समाजाची स्थापना कोणी केली?
- ४) 'सत्यार्थ प्रकाश' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
- ५) गोपाळकृष्ण गोखले यांनी भारत सेवक समाजाची स्थापना कोणत्या वर्षी केली?

- Q.2 A) Explain Concepts/ terms/units/events. (any two) 10
- 1) Arya Samaj
  - 2) Gopal Krishna Gokhale's Liberal ideas
  - 3) Brahmo Samaj
  - 4) National Education
- अ) संज्ञा/ संकल्पना / घटना / घटक स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
- १) आर्य समाज
  - २) गोपाळ कृष्ण गोखलेंचे उदारवादी विचार
  - ३) ब्राम्हो समाज
  - ४) राष्ट्रीय शिक्षण
- B) Attempt in short. (any two) 10
- 1) Explain Dayanand Saraswati's views on religion.
  - 2) Discuss Lokmanya Tilak's views on Nationalism.
  - 3) Explain the Mahatma Gandhi's concepts of Ahimsa.
  - 4) Explain the political ideas of Raja Ram Mohan Roy.
- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
- १) दयानंद सरस्वती यांचे धर्मविषयक विचार स्पष्ट करा.
  - २) लोकमान्य टिळकांच्या राष्ट्रवादासंबंधी विचाराची चर्चा करा.
  - ३) महात्मा गांधी यांची 'अहिंसा' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
  - ४) राजाराम मोहन रॉय यांचे राजकीय विचार स्पष्ट करा.

- Q.3 Answer in detail (any one) 20
- 1) Explain Mahatma Gandhi's concept of Ram Rajya.
  - 2) Discuss Lokmanya Tilak's four point program.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

- १) महात्मा गांधीची रामराज्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
- २) लोकमान्य टिळकांच्या चतुःसुत्रीच्या कार्यक्रमावर चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages:2

**SUBJECT CODE NO:- A-1082**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. T.Y. (Sem-V) Examination Oct/Nov 2019**  
**Political Science - X**  
**Western Political Thinkers**

[Time: 01:30 Hours]

[Max. Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिल चा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (Attempt all)

05

- 1) 'Politics' is written by -----
- 2) 'The states man' is written by -----
- 3) ----- was Aristotle's Mentor.
- 4) ----- is ideal ruler of ideal state.
- 5) ----- is the author of 'the prince'.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) 'पॉलीटीक्स' हा ग्रंथ ----- ने लिहिला.
- २) 'द स्टेटस्मन' हा ग्रंथ ----- ने लिहिला.
- ३) ----- हा अ‍ॅरिस्टाटलचा गुरु आहे.
- ४) ----- हा आदर्श राज्याचा आदर्श शासक आहे.
- ५) ----- हा 'द प्रिन्स' या ग्रंथाचा लेखक आहे.

B) Answer in a sentence. (Attempt all)

05

- 1) Who is the founder of 'Lycium'?
- 2) In which book John Lock propounded social contract theory?
- 3) Who gave the idea of 'Philosopher King'?
- 4) Who is the writer of 'Leviathan'?
- 5) Who is the writer of 'Art of war'?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा . (सर्व अनिवार्य)

- १) 'लिसियम' ची स्थापना कोणी केली?
- २) जॉन लॉकने कोणत्या ग्रंथात सामाजिक करार सिध्दांत मांडला?

- ३) 'तत्त्वज्ञ राजा' ची कल्पना कोणी मांडली?
- ४) 'लेव्हिएथन' ग्रंथाचा लेखक कोण आहे?
- ५) 'आर्ट ऑफ वॉर' या ग्रंथाचा लेखक कोण आहे?

- Q.2 A) Explain Concepts/ terms/units/events. (any two) 10
- 1) Concept of Justice
  - 2) Aristotle's views on state
  - 3) Hobbe's views on Human Nature
  - 4) John Lock's idea of Natural Rights.

अ) संकल्पना/ संज्ञा /घटक/घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन )

- १) न्यायाची संकल्पना
- २) अरिस्टॉटलचे राज्यविषयक विचार
- ३) हाब्जचे मनुष्य स्वभावासंबंधीचे विचार
- ४) जॉन लॉकची नैसर्गिक हक्कांची कल्पना

- B) Attempt in short. (any two) 10
- 1) Explain Machiavelli's views on Human Nature.
  - 2) Discuss Plato's views on Communism.
  - 3) State Aristotle's views on citizenship.
  - 4) Explain Hobbe's views on sovereignty.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) मॅकीव्हिलीचे मनुष्य स्वभावासंबंधीचे विचार स्पष्ट करा.
- २) प्लेटोच्या साम्यवादा संबंधी विचारांची चर्चा करा.
- ३) अरिस्टॉटलचे नागरीकत्वा संबंधी विचार विशद करा.
- ४) हाब्जचे सार्वभौमत्वा संबंधी विचार स्पष्ट करा.

- Q.3 Answer in detail (any one) 20
- 1) Discuss Machiavelli's advice to prince.
  - 2) Explain Hobbe's Social contract theory.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

- १) मॅकीव्हिलीने राजाला केलेल्या उपदेशांची चर्चा करा.
- २) हाब्जचा सामाजिक करार सिध्दांत स्पष्ट करा.



Total No. of Printed Pages:02

**SUBJECT CODE NO:- A-1204**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. T.Y. (Sem-V) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - XI**  
**Political Ideologies**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण वा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) Liberty, Equality and justice are the basic principles of -----
- 2) ----- Nationalism is harmful for world peace.
- 3) Free economy is a feature of ----- Ideology.
- 4) India was part of ----- Empire till 1947.
- 5) ----- equality is basis of feminism.

अ) रिक्तस्थानां जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) स्वातंत्र्य, समता व न्याय ही ----- ची मुलतत्वे आहेत.
- २) ----- राष्ट्रवाद हा जागतिक शांततेस घातक आहे.
- ३) मुक्त अर्थव्यवस्था हे ----- विचार प्रणालीचे एक वैशिष्ट्य आहे.
- ४) १९४७ पर्यंत भारत देश हा ----- साम्राज्याचा भाग होता.
- ५) ----- समता हा स्त्रीवादाचा आधार आहे.

B) Answer in one sentence (Attempt all)

05

- 1) Give the definition of democracy by Abraham Lincoln.
- 2) In which year U.N. have passed 'Declaration of Human Rights'?
- 3) Who wrote the book 'Vindication of Rights of Women'?
- 4) What is meant by Liberalism?
- 5) Which country is known as mother of democracy?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) अब्राहम लिंकनची लोकशाहीची व्याख्या सांगा.

- २) संयुक्त राष्ट्राने कोणत्या वर्षी मानवी हक्काचा जाहिरनामा संमत केला?
- ३) 'व्हिण्डीकेशन ऑफ राईट्स ऑफ वूमेन' हा ग्रंथ कोणी लिहला ?
- ४) उदारमतवाद म्हणजे काय?
- ५) लोकशाहीची जननी म्हणून कोणते राष्ट्र ओळखले जाते?

Q.2

A) Explain concepts/ terms/ units/ events (any two)

10

- 1) Progressive Nationalism
- 2) Feminism
- 3) Imperialism
- 4) Direct Democracy

अ) संकल्पना/ संज्ञा/ घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) पुरोगामी राष्ट्रवाद
- २) स्त्रीवाद
- ३) साम्राज्यवाद
- ४) प्रत्यक्ष लोकशाही

B) Attempt in short (any two)

10

- i) Explain the features of Democracy.
- ii) Discuss the demerits of Nationalism.
- iii) State the objectives of feminism.
- iv) Explain the demerits Imperialism.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) लोकशाहीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- २) राष्ट्रवादाच्या दोषांची चर्चा करा.
- ३) स्त्रीवादाची उद्दिष्ट्ये विशद करा.
- ४) साम्राज्यवादाचे दोष स्पष्ट करा.

Q.3

Answer in detail (any one)

20

- 1) Explain meaning and features of Liberalism.
- 2) Write an essay on Democracy.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

- १) उदारमतवादाचा अर्थ व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- २) लोकशाहीवर एक निबंध लिहा.

Total No. of Printed Pages:3

**SUBJECT CODE NO:- A-1257**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. F.Y. (Sem-II) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - III (Basic Concept of Political Science)**

**[Time: 1:30 Hours]****[Max.Marks:50]**

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black & blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) ----- country has called mother of parliamentary democracy.
- 2) Equality is negative and ----- like liberty.
- 3) 20<sup>th</sup> century was ----- of democracy.
- 4) ----- democracy in Ancient Greek state.
- 5) Welfare state means -----

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) ----- देशाला संसदीय लोकशाहीची जननी असे संबोधले जाते.
- २) स्वातंत्र्या प्रमाणे समता ही नकारात्मक आणि ----- अशा दोन प्रकारची असते.
- ३) विसावे शतक लोकशाहीसाठी ----- ठरले.
- ४) प्राचीन ग्रीक नगरराज्यात ----- लोकशाही होती.
- ५) कल्याणकारी राज्य म्हणजे -----.

B) Answer in sentence (attempt all)

05

- 1) Give the definition of T. W. Kent's welfare state.
- 2) State the two kinds of democracy.
- 3) Who wrote 'Liberty in the modern state'?
- 4) Write the importance of democracy.
- 5) Write two kinds of welfare state.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) टी.डब्लू.कॅटची कल्याणकारी राज्याची व्याख्या लिहा.
- २) लोकशाहीचे दोन प्रकार सांगा.
- ३) लिबर्टी इन द मॉडर्न स्टेट हा ग्रंथ कोणी लिहिला.
- ४) प्रातिनिधिक लोकशाहीचे महत्व सांगा.
- ५) कल्याणकारी राज्याची दोन प्रकार लिहा.

Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two) 10

- 1) Legal equality
- 2) Importance of welfare state
- 3) Indirect Democracy
- 4) Reformative Justice

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) कायदेशीर समता
- २) कल्याणकारी राज्याचे महत्व
- ३) अप्रत्यक्ष लोकशाही
- ४) सुधारणात्मक न्याय

B) Attempt in short (any two) 10  
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) What is the political equality?
- 2) Explain the meaning of rights and its kinds.
- 3) Explain the characteristics of welfare state.
- 4) Describe the merits of democracy.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)  
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) राजकीय समता म्हणजे काय?
- २) हक्काचा अर्थ सांगून प्रकार लिहा.
- ३) कल्याणकारी राज्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ४) लोकशाहीचे गुण सांगा.

Q.3 Answer in detail (any one) 20  
(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the definition of democracy and discuss the merits and democracy.
- 2) What is the welfare state? Explain the merits and demerits of welfare state.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द)

- १) लोकशाहीची व्याख्या सांगून गुण आणि दोषांची चर्चा करा.
- २) कल्याणकारी राज्य म्हणजे काय? ते सांगून गुण आणि दोष लिहा.

Total No. of Printed Pages:3

**SUBJECT CODE NO:- A-1258**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. F.Y. (Sem-II) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - IV (Government and Politics of Maharashtra)**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण वसूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) ----- committee recommended for Panchayat Raj system in India.
- 2) The duration of Zilla Parishad is -----
- 3) ----- are local self-government bodies at the village level.
- 4) Social welfare committee's members are -----
- 5) Bhartiya Janta Party (BJP) established on -----

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) भारतामध्ये ----- या समितीने पंचायतराज व्यवस्थेची शिफारस केली.
- २) जिल्हा परिषदेचा कार्यकाल ----- वर्षांचा असतो.
- ३) ग्राम स्तरावर ----- ही संस्था कार्यरत असते.
- ४) समाजकल्याण समितीत ----- सभासद असतात.
- ५) भारतीय जनता पक्षाची स्थापना ----- या वर्षी झाली.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) What's related 73<sup>rd</sup> amendment of Indian constitution?
- 2) What is tenure of Zilla Parishad?
- 3) Which type of party system in India?
- 4) How many tiers are in the Panchayat Raj system?
- 5) Who is the administrative head of Gram Panchayat?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) भारतीय संविधानातील ७३ वी घटनादुरुस्ती कशाशी संबंधित आहे.
- २) जिल्हा परिषदेचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो?
- ३) भारतामध्ये कोणत्या प्रकारची पक्ष पद्धती आहे?
- ४) पंचायत राजव्यवस्था किती स्तरीय आहे?
- ५) ग्राम पंचायतीचा प्रशासकीय प्रमुख कोण असते?

Q.2

A) Explain concept / terms / units / events (any two)  
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Shivsena
- 2) Vasantao Naik Committee
- 3) Gramsabha
- 4) Panchayat Samiti

10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) शिवसेना
- २) वसंतराव नाईक समिती
- ३) ग्रामसभा
- ४) पंचायत समिती

B) Attempt in short (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) State the functions of Sarpanch.
- 2) Explain the principles and policies of Nationalist Congress Party (NCP).
- 3) State the powers and functions of Gramsevak.
- 4) Explain the powers of chief executive officer.

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) सरपंचाचे अधिकार व कार्य सांगा.
- २) राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या ध्येय व धोरणावर चर्चा करा.
- ३) ग्रामसेवकाची कार्य व अधिकार विशद करा.
- ४) मुख्य कार्यकारी प्रमुखाचे अधिकार स्पष्ट करा.



Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Write about the Bhartiya Janta Parties (BJP) manifesto.
- 2) Discuss main features of Indian party system.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द)

- १) भारतीय जनता पक्षाच्या जाहीरनाम्यावर चर्चा करा.
- २) भारतीय पक्षपद्धतीच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages:3

**SUBJECT CODE NO:- A-1268**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. S.Y. (Sem-IV) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - VII (Indian Government & Politics)**

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

**N.B**

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any sign attracting attentions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणत्याही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

**Q.1 A) Fill in the blanks (attempt all)****05**

- 1) -----appoints the judges of Supreme Court.
- 2) Finance commission established by -----article of India constitution.
- 3) Indian National Congress Party established in the year-----.
- 4) -----appoints the Election Commissioner of India.
- 5) Justice Sarkaria Commission established in the year-----.

**प्रश्न.१ अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य )**

- १) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशाची नेमणूक -----कडून केली जाते.
- २) वित्त आयोगाची स्थापना भारतीय संविधानाच्या -----कलमाने केली जाते.
- ३) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसची स्थापना -----साली झाली.
- ४) भारतीय निर्वाचन आयुक्ताची नेमणूक -----कडून केली जाते.
- ५) न्या. सरकारिया आयोगाची स्थापना -----साली करण्यात आली.

**B) Answer in a sentence (attempt all)****05**

- 1) What is the procedure to remove the judge of Supreme Court?
- 2) How many subjects are in State List?
- 3) In Which year Bharatiya Janta Party established?
- 4) Write any two challenges before Indian democracy?
- 5) Write any two functions of Indian Election Commission?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.(सर्व अनिवार्य)

- १) सर्वोच्च न्यायाधीशांना कोणत्या प्रक्रियेद्वारे पदावरून दूर करता येते?
- २) राज्य सूचित किती विषय आहेत?
- ३) भारतीय जनता पक्षाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?
- ४) भारतीय लोकशाही समोरील कोणतेही दोन आव्हाने लिहा.
- ५) निवडणूक आयोगाची कोणतीही दोन कार्ये लिहा.

Q.2 A) Explain concepts/terms/units/events. (any two)  
(word limitation 60 for each answer)

10

- 1) Regionalism
- 2) Multi-Party system
- 3) Union list
- 4) Composition of Election Commission of India.

प्रश्न.२ अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)  
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा- ६० शब्द )

- १) प्रादेशिकवाद
- २) बहुपक्ष पद्धती
- ३) केंद्र सूची
- ४) भारतीय निर्वाचन आयोगाची रचना

B) Attempt answer in short (any two)

10

(word limitation 60 for each answer)

- 1) Discuss the legislative relation between centre and state in India.
- 2) Explain the composition of Supreme Court.
- 3) Write the function of Political Parties?
- 4) Explain the electoral reforms in India.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा.(कोणतेही दोन )

(प्रत्येक प्रश्नास शब्द मर्यादा ६० शब्द )

- १) भारतातील केंद्र आणि राज्यांमधील कायदेविषयक संबंधाची चर्चा करा.
- २) सर्वोच्च न्यायालयाची रचना विषद करा.
- ३) राजकीय पक्षांची कार्ये लिहा.
- ४) भारतातील निवडणूक सुधारणा विषद करा.

Q.3

Answer in details (any one)

20

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the power and function of Supreme Court.
- 2) Explain a challenge of corruption before Indian democracy.

प्रश्न.३

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास शब्द मर्यादा किमान २०० शब्द )

- १) सर्वोच्च न्यायालयाची अधिकार आणि कार्य विषद करा.
- २) भ्रष्टाचार - भारतीय लोकशाही समोरील एक आव्हान स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:3

**SUBJECT CODE NO:- A-1269**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. S.Y. (Sem-IV) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - VIII (International Relations)**

[Time : 1:30 Hours]

[Total Marks :50]

N.B. :

Please check whether you have got the right question paper.

1. All questions are compulsory.
2. Use black & blue pen only.
3. Use pencil for diagrams.
4. Use of any sign, attraction is prohibited.
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
३. आकृतीसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A) Fill in the blanks. (Attempt All)

05

1. The International court is at \_\_\_\_\_.
2. On 11 September 2001, a terrorist attack took place in the \_\_\_\_\_ country.
3. Soviet union had disintegration in year \_\_\_\_\_.
4. \_\_\_\_\_ place is the head office of SAARC.
5. International monetary fund has established in year \_\_\_\_\_.

रिकांच्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

१. आंतरराष्ट्रीय न्यायालय \_\_\_\_\_ येथे आहे.
२. ११ सप्टेंबर २००१ रोजी \_\_\_\_\_ या देशात दहशतवादी हल्ला झाला.
३. सोव्हीयत युनियन चे विघटन \_\_\_\_\_ या वर्षी झाले.
४. सार्क चे मुख्य कार्यालय \_\_\_\_\_ येथे आहे.
५. आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी (IMF) ची स्थापना \_\_\_\_\_ या वर्षी झाली.

B) Answer in one sentence (Attempt All)

05

1. Where is the office of world bank.
2. When the world trade organization is established.
3. Write the full form of ASEAN.
4. What is meaning of deterrence?
5. Who was the Prime minister of India has contributed in establishment of non-alignment movement.

एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. विश्व बँकेचे कार्यालय कोठे आहे.
२. विश्व व्यापार संघटनेची (WTO) स्थापना कधी झाली.
३. आशियन संघटनेचे पूर्ण नाव लिहा.
४. प्रतिरोधाचा अर्थ काय?
५. अस्तित्ववादी संघटनेच्या स्थापनेत कोणत्या भारतीय पंतप्रधानाचे योगदान होते.

Q.2

A) Explain concepts / terms / units / events. (Any two)

10

1. International monetary fund (IMF)
2. SAARC
3. Non-alignment
4. Terrorism

संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

१. जागतिक नाणेनिधी
२. सार्क
३. अलिप्ततावाद
४. दहशतवाद

B) Attempt answer in short. (Any two)

10

1. Write the characteristic of collective security.
2. State the objectives of Deterrence.
3. State the effect of environmental pollution.
4. Explain the objectives of world trade organization.

थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१. सामुहीक सुरक्षिततेची वैशिष्ट्ये सांगा.
२. प्ररोधनाची उद्दिष्ट्ये सांगा.
३. पर्यावरण प्रदुषणाचे परिणाम सांगा.
४. जागतिक व्यापार संघटनेची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q.3

Answer in detail (any one)

20

(word limitation minimum 200 for each answer)

1. Explain the causes and impact of terrorism.
2. What is deterrence? State the types of Deterrence.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

१. दहशतवादी कारणे आणि परिणाम विशद करा.
२. प्ररोधन म्हणजे काय? प्ररोधनाचे प्रकार सांगा.



Total No. of Printed Pages:3

**SUBJECT CODE NO:- A-1263**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. T.Y (Sem-VI) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - XIII (Indian Political Thinkers)**

[Time : 1:30 Hours]

[Total Marks :50]

N.B. :

Please check whether you have got the right question paper.

1. All questions are compulsory.
2. Use black or blue pen only.
3. Use pencil for diagrams.
4. Use of any sign, attracting attention is prohibited.
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
३. आकृत्यासाठी पेन्सिल चा वापर करावा.
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण व सुचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A. Fill in the blanks. (Attempt all) 05

1. M.N. Roy belongs to \_\_\_\_\_ state.
2. Gubar-e-Khatir was written by \_\_\_\_\_.
3. \_\_\_\_\_ was the Congress President in 1929 at Lahore session.
4. Dr. B. R. Ambedkar was born on \_\_\_\_\_.
5. \_\_\_\_\_ opposed two nation theory.

रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

१. एम. एन. रॉय \_\_\_\_\_ राज्याचे रहिवासी होते.
२. गुबार-ए-खातीर हा ग्रंथ \_\_\_\_\_ यांनी लिहिला.
३. १९२९ साली लाहोर येथील काँग्रेस अधिवेशनाचे अध्यक्ष \_\_\_\_\_ होते.
४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा जन्म \_\_\_\_\_ रोजी झाला.
५. द्विराष्ट्रवादी सिद्धांतास \_\_\_\_\_ यांचा विरोध होता.

05

B. Give answer in one sentence (Attempt all).

1. Discovery of India was written by whom.
2. Who propounded total revolution.
3. Who was started daily Muknayak.
4. Jayaprakash Narayan belongs to which state.
5. Maulana Abdul Kalam Azad was born on which date.

प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

१. 'डिस्कव्हरी ऑफ इंडिया' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
२. संपूर्ण क्रांतीची संकल्पना कोणी मांडली.
३. दै. मूकनायक हे वृत्तपत्र कोणी सुरु केले.
४. जयप्रकाश नारायण हे कोणत्या राज्याचे रहिवाशी होते.
५. मौलाना अबुल कलाम आझाद यांचा जन्म केव्हा झाला.

Q.2

A. Explain concepts / terms / units / events. (Any two)

(word limitation minimum 60)

1. Non – alignment
2. Radical democracy
3. Total revolution
4. Economic thoughts of Dr. B.R. Ambedkar

10

संज्ञा / संकल्पना / घटना / घटक स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

१. अलिप्ततावादी चळवळ
२. मुलगाही लोकशाही
३. संपूर्ण क्रांती
४. डॉ. आंबेडकरांचे आर्थिक विचार

10

B. Attempt answer in short. (Any two)

(word limitation minimum 60)

1. Describe the idea of Hindu-Muslim unity of Maulana Abul Kalam Ajad.
2. Describe the Jawaharlal Nehru's views on Internationalism.
3. Describe the M N Roy's concept of radical humanism.
4. Describe the Idea of socialism of Jayprakash Narayan.

थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(शब्द मर्यादा किमान प्रत्येकी ६० शब्द)

१. अबुल कलाम आझाद यांची हिंदु - मुस्लीम ऐक्याची संकल्पना विशद करा.
२. पं. जवाहरलाल नेहरू यांची आंतरराष्ट्रीय वादा विषयीचे विचार विशद करा.
३. रॉय यांचे नवमानवतावादाविषयीचे विचार विशद करा.
४. जयप्रकाश नारायण यांचे समाजवादाविषयीचे विचार विशद करा.

Q.3 Write answer in detail (any one)  
(word limitation minimum 200)

1. Describe the idea of religion, politics and Hindu-Muslim unity of Maulana Abul Kalam Azad.
2. M N Roy was a great critique of Marxism. Discuss it.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान २०० शब्द)

१. मौलाना अबुल कलाम आझाद यांचे धार्मिक राजकारण आणि हिंदु-मुस्लिम एकता संबंधीचे विचार स्पष्ट करा.
२. एम. एन. रॉय यांची मार्क्सवरील टीका सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages:2

**SUBJECT CODE NO:- A-1264**  
**FACULTY OF HUMANITIES**  
**B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination OCT/NOV 2019**  
**Political Science - XIV Western Political Thinkers**

[Time: 1:30 hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attraction attention is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A. Fill in the Blanks (Attempt all)

1. "Social Contract" book written by \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_ year Jeremy Bentham was born in England
3. "On Liberty" this book written by \_\_\_\_\_
4. 19<sup>th</sup> Century is the age of \_\_\_\_\_
5. 'Das Capital' book written by \_\_\_\_\_

05

रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

१. "सामाजिक करार" हा ग्रंथ \_\_\_\_\_ यांनी लिहिला
२. \_\_\_\_\_ या वर्षी जेरेमी बेन्थाम चा जन्म इंग्लंड मध्ये झाला
३. 'ऑन लिबर्टी' हा ग्रंथ \_\_\_\_\_ यांनी लिहिला.
४. १९ वे शतक \_\_\_\_\_ युग म्हणून ओळखले जाते
५. 'दास कॅपिटल' हा ग्रंथ \_\_\_\_\_ यांनी लिहिला

05

B. Answer in One Sentence (Attempt All)

1. Which Century is the age of Laski?
2. In which book did Rousseau depicted Social Contract Theory?
3. Who state the Class Struggle Theory?
4. Who wrote the book 'Fragment on Government'?
5. Who wrote the book "On Representative Government"?

ब. एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. कोणते शतक लास्की चे युग म्हणून ओळखले जाते?
२. सामाजिक करार सिद्धांत रुसो ने कोणत्या ग्रंथात चित्रित केला आहे?
३. वर्ग संघर्षाचा सिद्धांत कोणी मांडला?
४. “फ्रेग्मेंट ऑन गवर्नमेंट” हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
५. ‘ऑन रेप्रेझेंटेटिव्ह गव्हर्नमेंट’ हा ग्रंथ कोणी लिहिला?

Q.2 A. Explain Concepts/ Terms/ Units/ Events –  
(Word Limitation 60 words minimum) (Any two)

1. Rousseau's Human Nature
2. Bentham's views on State
3. Pluralistic theory of Sovereignty
4. Theory of Class Struggle

संकल्पना/ संज्ञा/ घटक/ घटना स्पष्ट करा(कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा ६० शब्द)

1. रुसोचा मानवी स्वभाव
2. बेन्थाम चे राज्यविषयक विचार
3. सार्वभौमत्वाचा अनेकसत्तावादी सिद्धांत
4. वर्गसंघर्षाचा सिद्धांत

B. Attempt Answer in Short (Any Two)

(Word Limitation 60 words minimum)

1. Comment on Mill's views on Liberty
2. Explain the Rousseau's Idea of General will
3. Write about Jeremy Bentham's theory of Utilitarianism
4. Discuss the Laski's views on Liberty

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा ६० शब्द)

१. मिलच्या स्वातंत्र्याबाबत विचारांवर भाष्य करा
२. रुसोची सामुहिक इच्छेची कल्पना स्पष्ट करा
३. जेरेमी बेन्थामचा उपयुक्ततावादी सिद्धांत लिहा
४. लास्कीच्या स्वातंत्र्याविषयक विचारांवर चर्चा करा

## Q.3 Answer in Detail (Any One)

(Word Limitation 200 per each answer)

1. Write in detail Karl Marx's views on state and revolution
2. Explain in Detail Mill's views on Utilitarianism and critically examine

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा २०० शब्द)

१. कार्ल मार्क्स चे राज्य आणि क्रांतीसंबंधीचे विचार सविस्तर लिहा
२. मिलचे उपयुक्ततावादासम्बंधाचे विचार सविस्तर स्पष्ट करून टीकात्मक परीक्षण करा